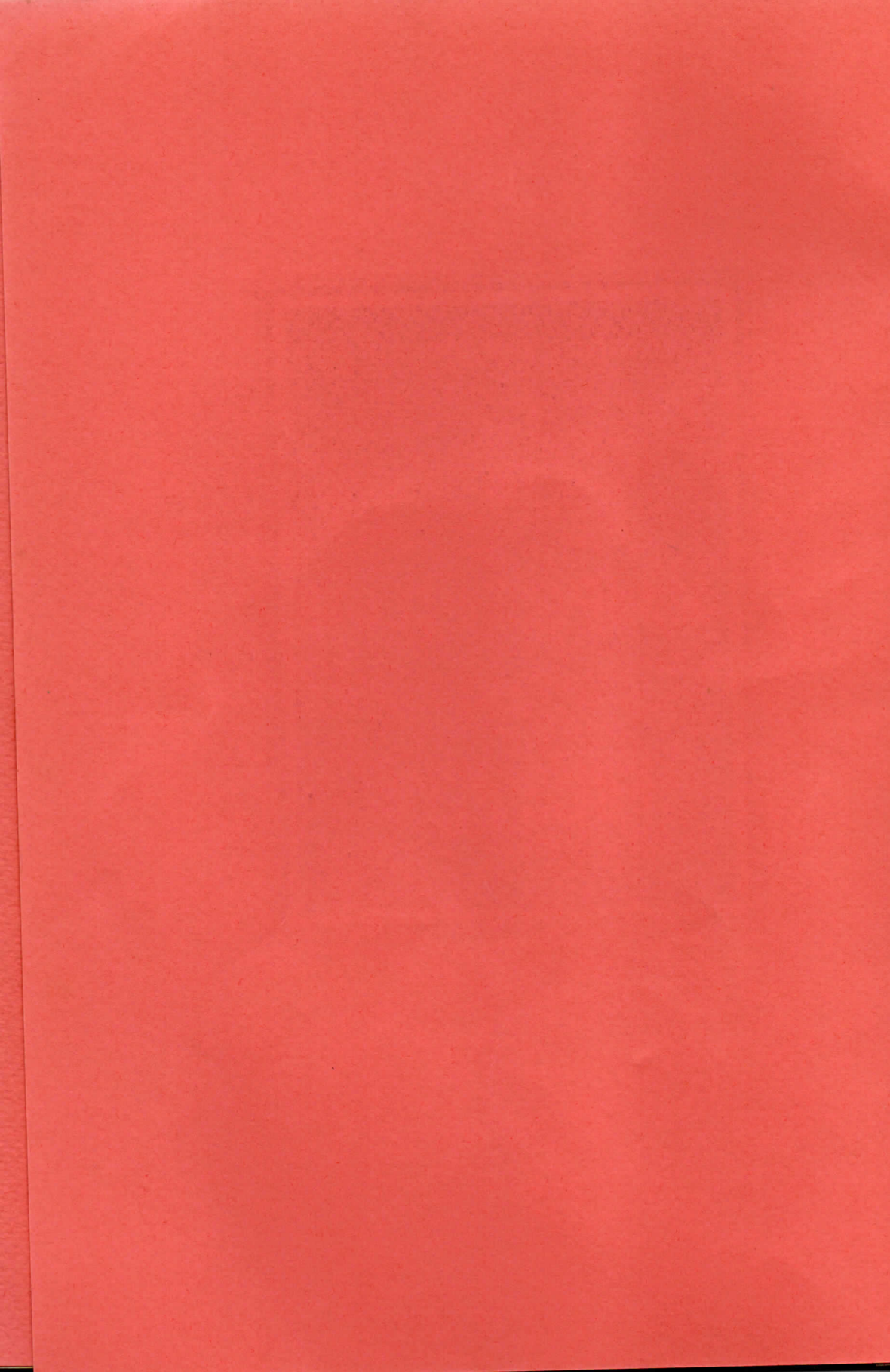

ΝΙΚΟΣ Ι. ΧΑΡΤΟΦΥΛΗΣ

ΟΙ
ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ
ΤΗΣ
ΝΙΣΥΡΟΥ

Άγγελος ώριμης νοσταλγίας
κατέβηκε
στην κορυφή του Διαβάτη
του Απρίλη αυγή
για να φέρει στην πανέμορφη Νίσυρο
στεφάνι επαίνων
που της πρόπονε δίκαια.

Και θωρώντας δεξιά και ζερβά
και τριγύρω του
ομορφιές απερίγραφτες
από πού να αρχίσει δεν ήξερε.

Κι' όταν πρόβαλε ο ήλιος
κι' έγινε το Λακκί με το ηφαιστειο
μια εξώκοσμη όραση
γιομάτος πια έμπνευση
αυθόρμητα φώναξε:

Χαίρε, του Ηφαιστείου εξώκοσμον όραμα
χαίρε, προ-ανθρώπινο του Λακκιού το πανόραμα.

Χαίρε, απώτατο παρελθόν
μες στο "τόρα"
να τη γεύεσαι με τα μάτια σου
του Χρόνου νοστιμώτατη οπώρα.

Χαίρε, προ-ζωικό μοναδικό τοπίο
χαίρε, αντίλαλους πανάρχαιους
που μας κρατάς νηείο.

Χαίρε, που είδες τα πρώτα σπονδυλωτά να βαδίζουν
και πύρινους ποταμούς να κατηφορίζουν.

Χαίρε, κοσμογονικών εκκρήξεων δημιουργία
χαίρε, της παχύρευστης λάβας πυροδρομία.

Χαίρε, της λάβας κατηφορίζοντες ποταμοί φλογοβόλοι
χαίρε, ορυκτών, στο Λακκί, περιβόλι.

Χαίρε, βιβλίο των πετρωμάτων
χαίρε, ιστορία φυσικών των θαυμάτων.

Χαίρετε, λαβόφτιαχτες, πρωτογενούς βιβλίου, σελίδες
περιγράφουν τα εξαίσια, τ' άφταστα
που στη γένεσή τους, Νίσυρος, είδες.

Χαίρε, θειαφιού το χρυσάφι
υγεία ολοκίτρινη στων αμπελιών το χωράφι.

Χαίρε, πόρτα ολάνοιχτη
που μας πας στους αιώνες, στα πίσω, -
στα δοξαστικά του θειαφιού χρυσοκίτρινα
πετρώματα έγχρωμα κρατάνε το "ίσο".

Χαίρε των πετρωμάτων πολυχρωμία
χαίρε οξύτατη του Λακκιού ευωδία.

Κοιτάς από την "πύλη του ήλιου" ψηλά απ' το κάστρο του Εμπορειού:
Αντίπερα, στο βάθος, στη κορφογραμμή
τα Νικιά.

Μεταθεμένα, σε πολλαπλή απόσταση πλασματική
ως το ονειρικό, το υπέρκοσμο, το σουρρεαλιστικό
(από απαλές, πολύχρωμες, μυστηριακές τις αναλήψεις υδρατμών
του Σεπτεμβρίου)

υλοποιούν την ορατότητα της ύπαρξής τους
απ' τις λευκές ορθές γωνιές του ήλιου στον ασβέστη τους
κι από τα τρίγωνα τα λαμπερά που ανατείλανε
στον εξωκοσμικό συνοικισμό τους.

Πέντ' έξη γεωμετρημένα φώτα κάτασπρα
δύο - τρία ημίφωνα του ασβεστοχρίσματος
σε μια κορφή βουνού
που ρίχνει τις εξώκοσμες πλαγιές της, τις ταρταρικές,
σε ακάθόριστο, αντιθετικό χρωμόσχημα
ως κάτω, στην ασπριδερή - αχνολιλά επένδυση της στήψης του Ραμού.
Με τ' ανηφόρισμα του ήλιου,

χεροπιαστά και όχι αδιόρατα, κάποιος άορατος ψαράς
σέρνει από το Λακκί προς τα Νικιά το δίκτυ μιας πελώριας σκιάς
κι όπως αργοανεβαίνει
γεμίζει με ηφαιστειογενή πετρώματα, με σιδερόπετρες
τεμαχιασμένες κοσμογονικά,

χαράδρες και γκρεμνούς και ρίχτες του ταρτάρου
που τους τρομάζουνε οι πέρδικες' και τα γεράκι' ακόμα...
Αργά το ανασέρνει ο ψαράς το δίχτυ του' τελετουργικά.
Το μαζεύει σε μια στοίβα σκληροπρόσωπη
σαν καστροτείχι
που ανακρατούσε του παραδοσιακού οικήτορα τη σιγουριά
ενάντια στη κουρσάρικη επιβουλή.

Τρεις οι μονόλιθοι της πύλης του ήλιου
ψηλά στο Κάστρο του Εμπορείου.
Ο οριζόντιος, στου ήλιου το ανάβλημα
αντιπερά σου,
ρίχνει τον ίσκιο του στους ώμους σου
σαν όρνιο εφιαλτικό.

Κοιτάς, Κι' όλη την ορατότητα
του τρίπετρου πλαισίου
γεμίζει ένα τοπίο.

Τοπίο απερίγραπτο του Ηφαιστείου!

Και οι κρωξιές των κουλιανών¹
στακκάτες και κατάμαυρες
τ' απλοφτερούγισμα του γερακιού από δίπλα σου
ως το χάος από κάτω σου.-
η παρουσία ένζων εδώ
λέω πως δρασκελά το δέος της γειτονικής σελήνης.

Μια πουχία... Ξωκοσμική...
τεμνόμενη σε χρόνους ανισοσκελείς
από κατάμαυρες στριγγές, αόρατες,
κοφτές και στιγμιαίες
σε μεταθέτουμε στο Πρωτοζωικό αιώνα...

Οι σκιές στα πλάγια των βουνών πελώριες
μπήγουνε τις τεράστιες σφήνες τους
μες στις θειαφόσπαρτης κοιλάδας το φωτιστικό.

Κοιτάς απ' τα Νικιά το νφάιστειο κάτω,
και οι αιώνες οπισθοδρομούν καλπάζοντας
πίσω... πίσω στον Αιώνα τον Αζωϊκό!
Πίσω στις πυρίκαυστες των ορυχτών επαναστάσεις
σε μια ποιόδειο κοσμογονία.
Εδώ η τραχύτητα, το μεγαλόπρεπο και το επιβλητικό
μαζί με το υποβλητικό...
εδώ οι λέξεις οι ταλαίπωρες σπκώνουνε ψηλά τα χέρια
ανήμπορες, ακόμα και στο υπερθετικό τους μπόι.
Εδώ ξεθεμελιώνεσαι συναισθηματικά
εδώ εκμηδενίζεσαι
καταντάς μια τελείτσα
ένα σημαδάκι που απόμεινε από σύνθλιψη αλογάριασπῆ
μιας πρέσσας που δε χωράει το μυαλό.
Και οι λέξεις, οι κακόμοιρες,
πού αλλού, μπορούνε ν' αρμοδέσουνε περίτεχνα τη περιγραφικότητα
κατηφορίζουνε αφημαγμένες, απονευρωμένες, και αφυδατωμένες
καταφέρνοντας μονάχα τη καρικατούρα
εκεί που εσύ φιλοδοξούσες φιλοτέχνηση πορτραίτου.
Δεν υπάρχει Τέχνη ν' αποδώσει το πρωτότυπο!
Όλες μαζί μόλις και το σκιαγραφούνε, ίσως.

Μια τεράστια γαβάθα το αλώνι,
ο κρατήρας!
φρουρούμενος παλιότερα κι από το χρόνο, νυχτοήμερα
απ' των βουνών τις πυραμίδες ολοτρίγυρα
χεροπιασμένεςγια χορό απερίγραπτο,
με χλωροφύλλη πουαντιλιστική και μαυροπράσινη
νεροσυρμές και λαβοσυρμές που απαύδησαν να λογαριάζουν
τους αιώνες, κατακυλώντας απ' τις κορυφές προς την κοιλάδα
γεωμετρήσανε ξερά θαρείς ποτάμια κιτρινόφαια και μπέλ.
Κι αναμεσά τους ραχοκοκκαλιές θαρείς θεριών αποκαλύψεως
πολυσπονδηλωμένων
με σκουροπράσινες και μονοτονικές απ' την απόσταση κηλίδες
δέντρων που θυμίζουνε δέντρα λαϊκών ζωγράφων.
Και στη κορφή του πιό ψηλού βουνού

μια άσπρη πινελιά ο Προφήτ' Ηλίας
του βουνού του συνωνόματος.
Πέρα στο βοριά στο καστροτείχι του βουνού
ο Εμπορείός,-
πέντ' έξι πινελιές ασβέστη ολάσπρες.
Κάτω, σχεδόν στο μέσο της κοιλάδας
ο κρατήρας!
Στο κέντρο δεν θα πάς.
Μια κρούστα· κι' από κάτω
κοχλάζουσα μια θειαφολίμνη! ...
Ατέρμονο το βάθος της.
Ο καλός νουνός Νισύριος
βάφτισε τον κρατήρα: Ο Άκωλος.

Β

Βιβλίο της φύσης κοιτώντας ο άγγελος
που αντί για σελίδες χαρτί
ταύλες μακρόστενες είχε
και πταν τα γράμματα
δέντρα και θάμνοι και χόρτα
και βότανα εύοσμα κι' άνθη,
με βροντώδη φωνή
μια σελίδα του διάβασε:

Χαίρε, αναβαθμών καρποφόρων η ανιούσα
χαίρε, κερκίδων ένδενδρων η κατιούσα.
Κάτω, σχεδόν τις αγγίζει το κύμα
κι ανεβαίνουνε ως το βουνό
με ασάλευτο βήμα.

Χαίρε στα πρωτοβρόχια σου,
νοτισμένων χωμάτων ευωδίας ανάληψη
χαίρε, νησί που στα βρόχια σου
μας κρατάς - φυλάκή!
μα μεγάλ' η αντάμειψη.

Χαίρε χιόνι εύοσμο, ροδόχροο των αμυγδαλεώνων
κάρπισμα περιβόπτων γεωργικών αιώνων.

Χαίρε, μ' αναβαθμούς των κλιτύων επένδυση
χαίρε, χλωροφύλλης κερκίδων η έκθεση.

Χαίρε, τρισμέγιστο θέατρο με όψη αρχαίου*

Χαίρε, της αγραμυθιάς τα τσαμπί ροδογάλαζο
φωτισμένο απ' τον ήλιο του αιγαίου.

Χαίρε, θησαυρέ αξαγόραστε στις πλαγιές της Νισύρου
χρωμάτων σχημάτων κι' αξετίμπτου μύρου.

Χαίρε, παρθενική ανέμοιαστ' ευωδία
στου ξωμάχου το διάβα όταν σπάζουνε
των ανθισμένων θάμνων τα μυροδοχεία.

Χαίρε, χεροκάμωτο, ξύλινο άλετρο
χαίρετε, κερκίδες για όργωμα, φιλοπονίας το άωτο.

Χαίρετε, πράα επίπεδα στων υπαιθρίων την άπλα

χαίρε χεροποίητη, μοναδική, νισύρικη ταύλα.

Χαίρε, λευκορόδινε αμυγδαλεώνα του Φλεβάρη
χαίρε, Νίσυρος, ανεξίτηλο στους ιστούς μου τυπάρη..

Γ

Γραφή να διαβάσει προσπάθησε
χαραγμένη στα ρούτσουνα
ο άγγελος.

Κι' η γραφή γραμμική
του ήταν άγνωστη.

Μα στο τέλος κατάλαβε
το βαθύ της το νόημα
που τα σημάδια της κρύβανε:

Δ

Δρόμος ένας για υγεία
και του μέσα και του έξω υπάρχει:

Πρωτογένεια! Φυσικό!

Αρχέγονο! Ανόθευτο!

Τούτο ξέχασαν οι άνθρωποι

και

τον παράδεισο - Γή

τον κάνανε κόλαση...!

Κι έναν ύμνο σε τούτα ο άγγελος
σαν διθύραμβο τίναξε
στον γαλάζιο αέρα:

Χαίρε, πρωτογενές τεράστιο θεμέλιο

χαίρε, πανάρχαιο της Φύσης βαγγέλιο.

Χαίρε ορεσειβίων ανέμων η φόρμιγγα
χαίρε, ψωμιού κριθαρένιου μυρωδάτη πομφόλυγα.

Χαίρε, του Κόρφου ²
πολύχρωμο, πέτρινο δάσο -
πότε απ' τις ρίζες σου ξανά θα περάσω;

Χαίρε, του Κόρφου ο πέτρινος κήπος
χαίρε, των κυμάτων, στα βράχια, ο ήχος.

Χαίρε, πρωτογενής γλυπτών η έκθεση
χαίρε στα βραχώδη της Φύσης, της Τέχνης η ένθεση.

Χαίρε, πρωτογενές θεώρημα των βραχώνων
χαίρε, του Κόρφου αξίωμα των πετρώνων.

Χαίρε, των Κρημνών του αδιανόητο σμίλευμα
χαίρε, φωτοσκιάσεων των ακτών του αλίευμα.

Χαίρε, βραχωδών χαραδρών γραμμική περπλάνηση
χαίρε, αειθαλής και λιθίνη η βλάστηση.

Χαίρε, γλυπτικής η αόρατη σμίλη
σ' εσένα λες κι έχει αισθήματα κι η άψυχη ύλη!

Χαίρε, του πετρώνα φανταστικά τα παλάτια
χαίρε, πρωτογένειας αντισηπτικά τα αλάτια.

Ε

Ελπίδα μου πάντα
ν' αξιωθώ ένα ύμνο για σένα
επάξιο , Νίσυρος!
Μα δέξου , ως τότε,
σα εκ των σων
αντίδωρο ελάχιστο
της καρδιάς μου ξεχειλιμα:

Χαίρε, Νίσυρος π' όμοιά σου
δεν υπάρχει στη γη
χαίρε, που μας ξανανοιώνεις
μαγική πηγή!
Προνόμιο στη Νίσυρο , παιδί να' χεις ζήσει
χαίρε, μαγεία και Κίρκη -
η θαλασσά σου κι η Φύση!

Προνόμιο στη Νίσυρο
σα νέος να' χεις ζήσει
χαίρε τυπάρι στο μέσα μου
που κανένας ποτέ δεν θα σβήσει.

Προνόμιο να ζεις εδώ
και άς μην είσαι νέος
παράξενο, ανεξήγητο
γίνεσαι πió ωραίος...

Ποιός χρωστήρας με χρώματα ποιά
μπορεί τη δική σου να κάνει ζωγραφιά;
χαίρε θησαυρέ αξαγόραστε
στις αχτές της Νισύρου
χρωμάτων, σχημάτων
και θαλάσσιου ατίμητου μύρου.

Ηφαιστείαν την Νίσυρο, πελαγίαν
πώς να ξεχάσεις;
Την έχασες; Πάει!
Τη ψυχή σου θα χάσεις...
Ξέρεις Αιγαίο γιατί έγινες;
Τη Νίσυρο για να στεγάσεις!

Ζ

Ζωντανό παρελθόν
πηγμένο στο χρόνο
αντίκτυσ' ο άγγελος
στρογγυλά νφαιστειόπαιδα ³
τους χοχλάκους ολόμαυρους
μοναδικούς και υπέροχους.

Κι ένας ύμνος αυθόρμητα
απ' τα χείλη του πέταξε:

Χαίρε, τεράστιο κεφαλαίο ωμέγα
φυσικό, των Χοχλάκων και όνειρο μέγα
για όσους μακριά σου, οι άτυχοι, ζούνε -
όσοι δε ξέρουνε τ' είναι η Νίσουρος
"υπερβολές" ... θα μας πούνε.

Χαίρε, των Χοχλάκων του θέρους η όρχηση -
ώ! των αναμνήσεων στρατιές σε εφόρμηση!

Χαίρε, μαρμαρυγή των χοχλάκων στη πυράδα του ήλιου -
ώ! και να ζούσα ξανά στον παράδεισο τέτοιου βασιλείου.

Χαίρε ψηφιδωτό των Χοχλάκων ολόμαυρο
σε κανένα μουσείο παρόμοιο ποτέ δεν θα βρώ.

Χαίρε του φωτός στους Χοχλάκους μυριότονος κρούση
(όσοι το θάμα δεν έζησαν "υπερβολές" ... θα μας πούσι ⁴).

Χαίρε θησαυρέ αδαπάνητε στις αχτές της Νισούρου
χαίρε, ωραιότερο όνειρο κι' απ' ασύγκριτα σε ύπνου ονείρου.

Χαίρετ' ειλητάρια των κυμάτων
με ιστορίες αφρόγραφες των θρύλων θαυμάτων.

Η

Ήταν παιδάκια εκείνα;
Τα παιδάκια εκείνα
μες στην καμάρα πελώριων κυμάτων
και μες στους βροντόχτυπους
κυμάτων που σκάζουσε
στη χοχλακένιαν αχτή και στη Βουή⁵
ποτέ σε χτυπήσανε.
Γιατί ταν αμφίβια!...

Θ

Θάλασσα! Θάλασσα!
Μήτρα των πάντων εμβίων!
Γιατί σα στη Νίσυρο
ξεχωριστή και δε μοιάζεις
με τις άλλες τις θάλασσες;
Της παιδικής ηλικίας παράδεισοι
τώρα που με ζώνουν οι άβυσσοι
μου φέρν' η αναπόληση
πόνο κι οδύνη· κι' ανθολόγηση
των παιδικών μας ωρών
και των αξέχαστων εκείνων ημερών.
Ιωδιούχα η σμαραγδιά ενάλια χλωρίδα
όι! πως κυμάτιζε πλατύφυλλη!
Πέντε χρονών θα ήμουνα όταν την πρωτοείδα...
κι ακόμα μες στη μνήμη μου αναδύεται,
εκεί που τ' όνειρο το παιδικό
με το παρόν το δεινοσαυρικό
μπερδεύεται.
Γιατί τόσο βαθειά χαρακτήκαν στη μνήμη μου
οι καταπράσινες πλατύφυλλες μαλλάδες;

Γιατί περισσότερο κι' απ' της ξηράς τις αδερφές της;

Μήτρες ενάλιες

μυστηριακές μανάδες

της πρωτοζωικής μας παρουσίας

και της κυταρρικής μας υπερ - ιστορίας!

Πού να βρείς άκρη με τα εσώτατα τυπάρια σου!

Δεν βρίσκεις μήτε στα πρωτογενή σημάδια σου.

Γι αυτό η θάλασσα! Η θάλασσα!

Οι μαλλάδες! Τα φύκια!

Τα χρωματιστά μες στο νερό χαλίκια!

Οι ριγωτοί σαργοί με το λεπιοειδές ασήμι τους -
όλων αυτών, άι, πώς χαραχτηκε η μνήμη τους
μες στο πρωτόπλασμα μου!

Λες κι είν' από γεννησιμιού δικά μου...

Οι χειλούτσες με τ' απανωχείλι σπκωμένο

σαν να κοροϊδεύουνε -

ακόμα να τοιμπίσουν περιμένω

και στα όνειρά μου κάπου - κάπου με παιδεύουνε.

Οι σερπετοί βεργόλιοι, οι ραβδωτοί, οι πλουμάτοι

η φοβερή η σμύνερα μες στο θαλάμι, νά' τη!

με το θολό το μάτι της να' σε ανατριχιάζει

και ο καυκάλας ο κωβιός

και πέτρα... ναν' το δόλωμα ν' αρπάζει.

Και το αχταπόδι, τέρας τρομερό,

σε πιθαμή νερό

μες στο θαλάμι

όταν ο ήλιος ήθελε να δύσει ένα καλάμι,

στο Πιτσινή τα ρούτσουνα, έξι χρονών το είδα

και χρόνια ένμεινε μέσα μου του τρόμου η καταιγίδα.

Υπέροχες, μυστηριακές διογκώσεις

των παιδικών μας παραστάσεων!

Και τη ζωή σου αντάλλαγμα να δώσεις

δεν θα το ξαναζήσεις τέτοιο θάμα.

Γι' αυτό μή κάνεις τάμα...

I

Ταση ερχέγονη, φυσικὴν εἶδ' ὁ ἄγγελος
πιό κάτω γυρνώντας το βλέμμα
στη βορεινὴ παραλία.

Και το υπέρτατο αγαθό, την υγεία
στη πηγή των θαυμάτων να φωλιάζει κοιτώντας
στα Λουτρά μας τ' ασύγκριτα
αυθόρμητους χάρισε στίχους:

Χαίρε, πηγή του Σιλωάμ ⁶
που λέει και το Βαγγέλιο
στους "πιασμένους" να γελούν που ξεχάσανε
ξαναδίνεις το γέλιο.

Χαίρε, νισύρικη Σιλωάμ Κολυμπήθρα
με τα ζωογόνα σου, τα θειούχα σου ρείθραβ.

Χαίρε, γιατί στις αρρώστιας τον καύσωνα χαρίζεις τον μπάτη
ασύγκριτον: άρον τον κράββατόν σου και περιπάτει! ⁷

K

Καθώς το ξύλινο ιερό τυπάρι του Χριστού
αφήνει ανάγλυφη τη νίκη του
στη σιταρένια επιδερμίδα του ψωμιού
τα Σαββατόβραδα

έτσι τυπώθηκε κι ο παιδικός μου Απριλομάης
με το αιγαίο - βυζαντινό τυπάρι της Νισύρου.

Αιγαιοπελαγίτικη αρμύρα σωσφορούχα
τα μυρωδάτα ιώδια στα φύκια της αχτής
οι ιαχές ενάλιες, επάλληλες της προβέζας
που ξόμπλιαζαν τα πελαγίσια τους δοξαστικά
στα βράχια κοκινόβραυρα,
θαλασσινής υγείας πίδακες
που ρέναν μυστικούς αιγαίους υμέναιους μ' αφρούς,

μορφώνανε, μορφώνανε το εσώτατό μου.

Όρθροι βυζαντινοί και προηγιασμένες
βυζαντινές οι κωδωνοκρουσίες στο λιόγερμα
βυζαντινές οι Παναγιές,
σαν Νισυριές στις μπόλιες τους -
μ' ολόγιομο το κάνιστρο των χωραφιών τους θάματα
και πάσα δόσις αγαθή
του αιγαίου περίγυρου
γαλούχησαν τους παιδικούς Μαίους μου.
Οι πεταστές, οι δίγοργοι και τρίγοργοι λαρυγγισμοί
υψώνανε στον στορισμένο θόλο του Ναού
τη δέηση, το δέος και την ικεσία.
Και μες στο ισοκράτημα περιπλεγμένο
ανέβαινε στον ουρανό το είναι μου
σαν άρωμα.

Μια σύζευξη μυστηριακή
κυοφορούσε στη ψυχή μου την ευστάθεια!
Η κατανυκτική ταπεινωσύνη του βυζαντινού
με το στραυτάλισμα της Πασιφάης, αμφίβιας
διονυσιακό και απολλώνιο μαζί!
Ο ζαφειρένιος καλπασμός αιγαίων κυμάτων
κι' η σμαραγδένια μουσική της ύπαιθρος
εξάμετρα δακτυλικά των αρχηγόνων θρύλων της φυλής
και τ' ανθισμένου Απριλομάν ο δεκαπεντασύλλαβος.
Τ' ασήμι μουσικό, χορευτικό στον ελαιώνα
όι, πώς έσμιγε με τις μαρμαρυγές σαργών και χαρακίδων
μες στις ψυχής μου τους βυθούς.

Ο σμάραγδος θαλάσσιας της χλωρίδας
με τα σμαράγδια της αμυγδαλιάς και τ' αμπελώνα.
Η ροδί αιδιοδοξία της ροδιάς, ολάνθιστης
με τα ροδί πετρόψαρα.

Το χάλκινο φεγγάρι που σκαρφάλωνε
στην κορυφή νισύρικιας της νύχτας
με το φεγγάρι που πιανε σημάδι
στις επτά οργυές του λιμανιού.

Υπαίθρια και θαλάσσια αντίστιξη -

δύο χέρια, ολάνοιχτη αγκαλιά, και μ' έσφιγγε.

Λιβανωτός από το φούρνο, γκριζογάλανος στον ήλιο
λιβανωτός στο θυμιατήρι ξωκλπισιού
τ' άη Ονούφρη

με τη μακρύτατη γενειάδα του
στη τοιχοζωγραφιά μισοαποφλοιωμένη.
Η πέρδικα, μες στις αλισφακιές του λόφου
κεντούσε μουσικό το εργόχειρο της
κι η πέρδικα στα μπλάβα βράχια του βυθού
καμάρωνε στο πλουμισμένο σάλι της
με μια ναζιάρικη επίδειξη.

Οι σκάροι του Μαγιού
γεύοντανε τις φασουλιές ολόχρωμες στον κύρτο
και το ενωτικό του δίδυμου
χαράσσονταν αδρά στην παρατήρησή μου.

Το χιόνι, που δεν έπεφτε ποτέ, στη Νίσυρο
ερχόταν μυρωμένο το Φλεβάρη, λευκορόδινο -
ανέβαινε απ' τις ρίζες αμυγδαλώνων μυστικά
και στόλιζε τα μαύρα κλώνια τους μ' αντίθεση εξαίσια.

Θαλασσινές ριπές υγραίναν του νησιού μου τον ποδόγυρο
βουνίσιοι αγέρηδες ανέμιζαν την ευωδάτη μπόλια του.

Όμως η θάλασσα! Η θάλασσα! Η θάλασσα!

Όι, αυτή κυλούσε μες στις φλέβες μου
μες στην καρδιά μου τραγουδούσε
τους αρμυρούς σκοπούς της.

Μες στους αρμούς μου βροντοχτυπούσανε
τα βορεινά της κύματα!

Μες στα μαλιά μου πλέκονταν οι στρουφιστές τους χαίτες.

Στο δέρμα μου απλώνονταν η εξοχή
στα χέρια μου ανθίζανε οι Απρίληδες!

Στα μάτια μου ανατέλλανε

των θάμνων οι πολύχρωμοι αστερισμοί το Μάϊο!

Όμως η θάλασσα ήταν μέσα μου:

φουσκονεριά, φυρονεριά
ανεβοκατεβαίναν στα μηνίγγια μου
κι ο ανασασμός της μέσα στην ανάσα μου.

Τα πρωτοβρόχια του Χινοπώρου
ξεπλένανε τ' αλάτι πού'χε πήξει στο κορμί μου,
μπρούτζινο του ήλιου. Του νυσύρικού.
(Κανένας έρωτας για χρυσαφιές πλεξούδες
δε στάθηκε πιστότερος, πικρότερος
απ' το δικό σου, αιγιοθάλασσα νισύρικια!)

Ο κυβικός ασβέστης του σπιτιού μου
τα λουλακί ζωνάρια στις αυλές
ήταν αλάτι που ανέβαζαν τα κύματα
ήταν ζαφείρια που ανέβαζαν τα κύματα
ως εκεί

και πήζανε στο κάμα του καλοκαιριού.

Πρωτοφανές τυπάρι του Αιγαίου
ανέμοιαστο τυπάρι της Νισύρου
ποιός δραπετεύει απ' τη σκλαβιά σου;
Ποιός θ' αρνηθεί να εκτίσει
το ισόβιο προνόμιό του
το αιγαίο προνόμιο
το προνόμιο να λέγεται
Νισύριος;
Μονάχα οι δευτερογενείς του σήμερα,
που κομπάζουνε στην αφαλάτωσή τους...
Μονάχα οι τριτογενείς του ενεστώτα μου
που μεταδημοτεύσανε
μέσα στον ίδιο τον παράδεισο
του Αιγαίου!

Εγώ θα εκτίσω, θα εκτίσω
το ισόβιο προνόμιό μου!

Λέξεις καινούργιες ο άγγελος
να βρεί ζητούσε.

Μ' αυτές που υπάρχουνε
αντάξιον ύμνο στη Νίσυρο
να πλέξεις, δε γίνεται..

Κι ό,τι ολόβαθά σου χοχλάζει -
σα λάβα που θέλει να σπάσει το κέλυφος
και να ξεχυθεί στην άπλ' ανεμπόδιστα -
με λέξεις, και νέες άν βρείς,
όχι, δε ζωγραφίζεται..

Μόνο σε σουραύλι μ' αυτοσχέδιους ήχους
και μονάχα με χορό, σαν διθύραμβο
σα σούστα και σαν τον πυρρίχιο
μπορεις μίαν αγνή ζωγραφιά τους να δώσεις.

Γι' αυτό κι όποια της Νισύρου γωνιά ξεχωρίζεις
ομορφιά σ' αναγκάζει δυνατά να υμνήσεις.

Χαίρε, χειμαζομένων τπλαυγές ορμητήριο
χαίρε, αλλοτριόπληκτων το σωτήριο.

Χαίρε, που μοιχευόμενους με αλλοτρίωση ραπίζεις
χαίρε, που όσους μιμούνται βαρβαρικά τους ραβδίζεις.

Χαίρε, τους επιλήσμονες των πατρικών που οικτίζεις
και σε μνήμες πρωτογενείς της Νισύρου τους σύρεις.

Χαίρε, που ανεβάζεις χαμπλούς ως στα ύψη
χαίρε, γιατί σε σένα ποτέ δεν εκάρπησε σήψη.

Χαίρε, στη μνημοσύνη μας υγείας εμβόλιο
κι όσων σε λησμονούνε, σ' αλλότρια, εδώλιο.

Χαίρε, η παλινόστηση αυτοεξοστρακισμένων
ωραία, πικρά τα δάκρυα των μετανοημένων.

Χαίρε, οξύ που απαλείφεις νοπή τη σκωρίαση
χαίρε, στους αλλοτριωμένους που χαρίζεις την ίαση.

Χαίρε, αγριλιάς της ψυχής για ευκαρπία εμβόλιο
χαίρε, αντίδωτο σ' όσους της λησμοσύνης πίνουνε κώνειο.

Χαίρε, εκφυλισμένων το τραγέλαφο που καγχάζεις
χαίρε, το βαρβαρώδες στη λαλιά που τ' αλλάζεις
και χαίρε, το βορβορώδες τριτογενών που χλευάζεις.

Χαίρε, αυτοσχεδίων στιχουργών το άωτο
και για έντεχνους ποιητές το άβατο.

Χαίρε, αυτοδίδαχτη τελειότητας διστίχων
χαίρε αυτοδίδαχτη τελειότητας των ήχων.

Χαίρε, γιατί λιποθυμάς στην παραφωνία
χαίρε, η αναλφάβητη γηγενής ρητορία.

Χαίρε, για όσους νοθεύουν τον εαυτό τους διαπόμπευση
χαίρε, των ανόθευτων η πηγή κι η εκπόρευση.

M

Μέρες νισύρικες
μέρες παιδικών παραδείσων
ξαναζώντας σε μνήμες -
το κενό, που, θελειά, περισφίγγει μας
να γεμίσουμε ως τη μέση τουλάχιστο
μ' όσες λέξεις κατέχουμε,
είπε ο άγγελος.

N

Νισύρικες μέρες των πέντε Μαΐων μας
των επτά, των ενιά Απριλίων μας
των παιδικών παραδείσων μου
λέω να σας αφήσω εκεί που καθεύδετε
και σε ώρες κινδύνου
σαν μας κλείνει στη σπηλιά του ο Κύκλωπας
του Σήμερα - Τέρας
εν ριπή οφθαλμού να κάνει επόπτευση

η μνήμη
πανοραμικά
και το χαλκά του πνιγμού να τσακίζει
η ευέλπιδη θέα.

Γιατί όσο κι αν θες κι' αν ποθείς
τ'απερίγραφα δεν περιγράφονται,
μήτε με χρώματα, μήτε με λόγο.

Λίγο ζυγώνει ο ήχος
ο χορός περισσότερο.
Νισύρικες μέρες παιδικών παραδείσων
μείνεται εκεί αζωγράφιστες
κι' απερίγραπτες
σαν τα' άγια που δεν κάνει ν' αγγίξουμε.

Χαίρετε! Γειά σας!
Χαίρετε, μέρες παιδικών παραδείσων -
ουτοπία ναλές; θα τις ξαναζήσω.

Χαίρετε, όσια παιδικών αναμνήσεων
στους γόρδιους βρίσκω σε σας
την σπάθην των λύσεων.

Χαίρετε, μέρες που φέρνατε στη γή τον παράδεισο.
Τώρα να κάνεις ποιά σύγκριση; ώ είναι άδικο!

Χαίρετε, μέρες που μοιάζετε με κρασί σε βιοτέρνα
και σ' όλη μας, μετά, τη ζωή -
τυλιγμένη στο γκρίζο - φωνάζουμε
βοήθεια, Νίσυρος, κέρνα!

Χαίρετε μέρες νισύρικες παιδικές
ως της ζήσης το γέρμα
στις φουρτούνες της ήσαστ' εσείς
και λιμάνι και άγκυρα κι' έρμα.

Χαίρετε, μέρες νισύρικες παιδικών μας Μαϊών
όταν μας πάει η ζωή στον Πιλάτο
Καγιάφα και Άννα
είστε η μόνη μας δύναμη: Ωσαννά! των Βαΐων!

Χαίρετε, μέρες ασύγκριτες
στο νησί της Νισύρου
όταν ουρλιάζει ο λύκος στην παγωνιά των καιρών

από σας ζητάμε βοήθεια κυνηγοί του ονείρου.

Χαίρετε, νισύρικες μέρες
που περάσατε δίχως να φύγετε
στη μνημοσύνη μου μάλσαμο ρίχνετε, ναι
μα και δόντια μου μπήγετε.

Παιδικοί μας παράδεισοι
να σας ζήσω ξανά δε γίνεται θάμα.
Μα τώρα, μακριά σας,
σας παίρνω απ' το χέρι, και πάμε αντάμα...

Χαίρετε, μέρες παιδικές μας νισύρικες
φτωχαίνει ο σίχος μπροστά σας
κρατείστε τα εμά για δικά σας
- αξεδιάλυτη ήσαστε δύναμη -
και ποτέ να μην ξεθωριάσετε
αμμήν!

Μπορεί να τα βάλεις με τον Ηρακλή και να νικήσεις.
Μα θα νικηθείς - όποιος και να 'σαι -
από τις εφορμούσες αναμνήσεις σου.

Μόλις πατήσεις στο μουράγιο της Νισούρου
ξεπετάγονται, στρατιές ολόκληρες, οι θύμψες
μέσ' απ' τις χαρακιές των βράχων,
σαν ελλοχεύοντες εχτροί,
αναπηδούν μες απ' τα χώματα
μες απ' τη χλωροφύλλη της υπαίθρου
αναδύονται μεσ' απ' τα κύματα...

Κάθε παράθυρο σπιτιού και κάθε πόρτα
πολεμίστρα' κι' ακροβολιστής
κάποια παλιά ανάμνησή μας.
Σε κάθε τρίστρατο και σε σοκάκι
καραδοκεί και ένας σκοπευτής ελεύθερος.

Και παραδίνεσαι στο δάκρυ
φανερό ή απόκρυφο
άνευ όρων.
Ω! Τί ανίκητος εχτρός οι αναμνήσεις!

Ό! πώς ζωντανεύουν πάνοπλες
οι παιδικές μας μνήμες
και κυκλοζώνουν τη ψυχή!
Πώς εισορμούν εμείλικτες
πώς μας σπκώνουνε σαν πούπουλο
από το σήμερα μας
και μας πετούν, από τη μια χρονιά στην άλλη
όπως τα τόπια τα παιδιά...

Στα έξι ο φράχτης που τον πόρθησες
στα εφτά σου στο Λακκί που ξώμεινες
μες στην καλύβα της Διονυσίας
οι κουλιανοί με τις κρωξιές τις σουβλερές
τις μαύρες, το απόβραδο
το νφαιστείο! το νφαιστείο!
Ο Άκωλος! ⁸

Με αναθρώσκοντες καπνούς πολύχρωμους
η θειαφογή, το εξωκοσμικό τοπίο....
Στα οχτώ σου δεύτερο το βάφτισμά σου
στα βαθειά της θάλασσας
ο αξέχαστος "νουνός" σου, ο δεύτερος.

Οι παιδικές μας αναμνήσεις -
ώ! η συμπεκνωμένη ουσία της Ζωής!
Όταν διαβούνε και χαθούν
σαν φύλλο χρυσοπράσινο που πήρε ο νοτιάς
τότε θωρείς το μπόι τους: πανύψηλο
τότε θωρείς το βάθος τους: αμέτρητο
τότε νογάς της αθωότητας την τελειότητα!

Μετά, αφού ο άγγελος ο επίγειος
μεταλλαγεί σε πεπτωκότα του Ταρτάρου
αιωρούμενος στο ζόφο του
στο κρυερό και μουχλιασμένο βάραθρο,
τότε το παιδικό υψόμετρο
που είχε κορυφή του το παιδί
θεάται στο σωστό του ανάστημα:
τεράστιο!

Σ

Ξάφνιασμα μέγα
μπροστά στο Παλιόκαστρο.
Κοιτάξεις και δεν το πιστεύεις
Τ' αγγίζεις και λες: είν' αδύνατο!
 Πώς λαξεύτηκαν τούτοι οι ογκόλιθοι
των δέκα και είκοσι τόννων
μονοκόμματοι στα πέντε τους μέτρα;
 Πώς τους ύψωσαν εκείνοι;
Πώς τους αρμώσαν εκείνοι;
Ποιοί ήταν εκείνοι;
 Τους είπανε Κύκλωπες
και τα τείχη Κυκλώπεια
τους είπανε Πελασγούς
και πελασγικά τα κάστρα τους.
 Μα όποιοι και νάταν
και όπως κι' άν λέγονταν
προπάτορες ήταν. Νισύριο!!

Ο

Ογκόλιθοι λαξεύτηκαν περίτεχνα
δομημένοι με τέχνη αφάνταστη
αρμοσμένη χωρίς το κονίαμα
λιθοδομή τελειότατη - της Νισύρου Παλιόκαστρο
Νίκησε στου καιρού τα περάσματα
των σεισμών τα τινάγματα
το απίστευτο τούτο τεχνούργημα.
Και ώ! ανοσιούργημα!
τοιχοι ολόκληροι σωριασμένοι στις ταύλες!

Εδώ πέρα η πέτρα ρεζιλεύει το ατσάλι.
Εδώ η σιδερόπετρα, πελεκημένη τέλεια
τεντώνει τις οργιές της οριζόντια και κάθετα
και τον σοφό μας προκαλεί αιώνα
για απομίμηση.

Εδώ οι μαύρες πέτρες, οι τεράστιες
πετάνε αμείλιχτα ρωτήματα
για κείνους τους καιρούς τους αζεδιάλυτους.
Επάλληλο αρμοδέσιμο περίτεχνο, πρωτοφανές,
χωρίς συνδετικό βοήθημα.

Μα πώς ανηφορίζεις τέτοιους γίγαντες;
Πού πήγανε τα "ροκανίδια" απ' το πελέκημα;
Τί απόγιναν τ' απομεινάρια αφηλότητας γεωμετρίας;
Ποιοί ταν αυτοί που τόλμησαν;
Και πέτυχαν το απίστευτο;
Γιατί δε ρωτάμε; Γιατί
τρομάζουμε μπροστά σε τέτοιες ρίζες μας;

Γιατί και πώς το δυσανάλογο στη Νίσυρο;
Σκόπελος στρογγυλός αυτή
και το Παλιόκαστρο της
τεράστιο, τεράστιο, τεράστιο!

Γιατί λοιπόν τιτάνων να' ταν χέρια;
Δεν θα μπορούσε τάχα η ανάβαση
να είχε για μοχλό τιτάνιο πνεύμα;
Η γεωμετρία μας σαστίζει μπρος στις πέτρες
του Παλιόκαστρου.
Η αριθμητική μας πισωπατεί συρρικνωμένη
μπροστά στον λίθινο τιτάνα
του Παλιόκαστρου.

Π

Πέτρες και βράχοι νισύρικοι
δεν είστε σαν όλες τις πέτρες
δεν είστε σαν όλα τα βράχια.
Τί σας δίνει τούτο τ' αλοιώτικο;
Μήτ' εγώ δεν το ξέρω.
Μα ξέρω
πως έχετε κάτι το αβάφτιστο
και με δένει μαζί σας
μυστικά κι' α ξεδιάλυτα.

Κι όταν η μνήμη σας φέρνει μπροστά μου
ολοζώντανους
αυθόρμητα τότε
σαν πηγάδι π' ακοντίζει νερό
προς τα ύψη
πετάω τον ύμνο στ' αφήλου
σε σας
που, ώ! ναι, το αξίζετε.

Χαίρετε ανθρωπόμορφοι και ζωόμορφοι βράχοι·
τέλειοι φίλοι. Με σας ποτέ δεν έπιασ' αμάχη.

Γειά σου Παπιόπετρα ξεμοναχιασμένη
απ' των κυμάτων τη σμίλη λαξευμένη.

Χαίρε των παιδικών ονείρων συντρόφισσα
ái; πόσο να καθήσω στη ράχη σου πόθησα.

Γειά σου, καφεκόκκινο ρούτσουνο
μπρος στου Βιολή το σπίτι.

Πόσες φορές κρεβάτι του έγινες
μεθυσμένου, τροβαδόρου, ξενύχτη.
Τα παιδιά κυλιόνταν επάνω σου
και γλυστρούσαν και πέφταν
και φαγώθηκαν κι' έγινες λεία
τεράστια πέτρα.

Γειά σου, Κατσαντώνη, των εθνικών μας αντίλαλε
στους Χοχλάκους που ρίζωσες
της Γυναίκας αντίπαλε.
Γειά σου Μούσα. Ο νονός σου ποιός τάχα;
Την παρέα σου πάντοτε ήθελα να' χα
παιδί' και με δέρναν στη ράχη σου κύματα
Γιατί λέγαν η Μούσα μαθαίνει σε
να γράφεις ποιήματα.

Γειά σου Τρουλλί το διάσημο
σου Γυαλού μας την Ταύλα
και τ' άλλο στη θάλασσα
το μικρό στους Χοχλάκους.
Σας φέρνω στη μνήμη μου
και διώχνω - σαν έρθουν - τους Δράκους...
Γειά σου Καλάννα
των Νικιών πετροφάντασμα
για ιστορίες και θρύλους το άναμα
Γειά σου, Κανόνι
η "οβίδα" σου
τη λησμονιά για το νησί μας σκοτώνει.
Γειά σου Καλόγερε του Κόρφου τη θάλασσα.

Ρ

Ρούτσουνο πελώριο
εκεί στο Δρακόσπηλιο, γειά σου!
με περικεφαλαία κι' ασπίδα
με την αρματωσιά σου
ολόιδιος ο Αχιλλέας! μόλις σε είδα
Αχιλλέα σε βάφτισα:
Αχιλλεύς ο γιγάντιος.
Μα Τρώες δεν έχει εκεί.
Σε ποιούς είσ' ενάντιος;

Και σα νά' κουσα φωνή μυστική να μου λέει:
Ενάντια στην επιπεδομετρία
που τους κυματισμούς και τ' ανισοϋπή αφανίζει
που σκοτώνει και όνειρα και φαντασία
και μας παίρνει το πρωτογενές αλάτι
και θαμπαίνει το εσώτατό μας μάτι
και κοιτάει τον κόσμο, ά..., γκρίζο.
Όχι. Αρνιούμαι. Και πολεμώ και πασχίζω
να τον θωρώ τον κόσμο μου πολύχρωμο
Και το γιατί καλά το γνωρίζω.

C

Στην Αυαγγελίστρα κοιτώντας ο άγγελος
αρχαία επιγραφή σε "ποτίστρα"
το διαχρονικό της ζάμπλουτης γλώσσας μας
σιωπηλά ξαναθαύμασε.
Και ύστερα τόλμωσε:
Στ' αρχαία στίχους του για την Νίσυρο έγραψε.
Όχι για να παίξει, παιχνίδι.
Μα' να δώσει ένα μάθημα - ράπισμα
σε όσους ανήκει.
Η γλώσσα μας έχει ανάγκη από νίκη.

Χαίρε, αυθορμψίας εκτίναξις
χαίρε, τριτογενών, εν δυνάμει, η ίασις.
Χαίρε, τ' αρχέγονα μηδέποτε μίξασα
χαίρε, τ' αρχέτυπα θαυμασίως η δείξασα.
Χαίρε, το άδικον - μόνον - η αδικούσα
χαίρε το δίκαιον ημίν η τεκούσα.
Χαίρε, του φυσικού λογικόν εκμαγείον
χαίρε, πρωτο - ζωής το και μόνον ταμείον.

Χαίρε, του φυσικού ανυπόκριτον θάρσος
χαίρ' ἐν Φθινοπώρω καρδίας, σμαράγδιον δάσος.

Χαίρε, το κάλλος της ευπρεπείας
χαίρε, δύναμις αγρίας αξιοπρεπείας.

Χαίρε, του αρχηγόνου το μονόλεκτον πέρας
χαίρε, η αγνοούσα το διπρόσωπον τέρας.

Χαίρε, ειλικρινείας στραυταλίζον το ξίφος
χαίρε, το νιουριακόν ανερμήνευτον ύφος.

Χαίρε, ανεκτίμητος ιδιαιτερότης
χαίρε, χωρίς επίθετον ωραιότης.

Χαίρε, ακατανότητος τοις λοιποίς ευεξία
χαίρε, γαιωλογική πρωτοτυπία.

Χαίρετε των κυμάτων ννίοχοι
αφροέσσας τα δέλτους κομίζοντες
θαλασσία ιαχή.

Χαίρε, σμαράγδινος ακανθών γεωμετρία
χαίρε, αδιανόπτος γαλαξιών των ανθέων πορεία.

Χαίρε, θαμνωδών η αμίμητος χρυσοχοΐα
χαίρε, θερισμένου χόρτου χλωρού ευωδία.

Χαίρε, ενίων φυτών εκκρηξιγενής αποκέντρωσις
χαίρε, ότι εν αυτοίς η της πίστεως επανεύρεσις.

Χαίρε, ότι εν τη Φύσει τα πρότυπα τεχνουργημάτων ανθρώπων -
Εαυτόν ο Ων ημίν δείκνυσι δι' απείρων των τρόπων!

Ιδέ των νεφών ζωγραφίας προσκαίρους
ιδέ των νεφών υετούς επικαίρους.

Ιδέ συγχορδίας ερυθρών και πρασίνων
εν λυμέσιν, εν αγροίς μουσικών σμαραγδίνων.

Ιδέ ασυγκρίτους χιτώνας της υπαίθρου των κρίνων
ειπέ μοι: εν τω χώματι που αι αποθήκαι των οίνων;

Ιδέ αναβαθμούς φυσικούς εν κλιτύσι γηλόφων -
αλλ' ορατότης μηδέν εις απιστίας τον ζόφον.

Ιδέ επενδύσεις φύλλων χρυσοῦ
εις τους κλώνους δρυός
αλλ' ουδείς είδε πώποτε πού
ο θαυμαστός χρυσοουργός!

Άκουε πικραγουριάς βιολογικάς τας εκκρήξεις

θαύμασε τραχέων και ομαλών αντισιτίξεις,
εν βουνοίς, εν αγροίς και εν λόφοις·
θαύμασε ότι πάντες ένα Πατέρα - κεραυνός τε και όφης!
Οφθαλμόν το τρισμέγιστον, την υπέρτατον πύλην
δι' ης το Σύμπαν εισέρχεται εν νοί και καρδία
ετάζων εν βάθει και βιβλία και ύλην
ερευνών και θαυμάζων καταιγίδα και ευδία
αστραπάς εν χειμώνι
και εν αγροίς ανεμώνην
και του αέρος άνθη και δρυμούς και τους ύμνους
εν τη Βίβλω μελίσσας και σκιρτώνας τους σκύμνους,
εν κλιδώνι θαλάσσης επαφρίζοντα κύματα
και καιρών και εποχών κυκλικά τα μηνύματα
και θαλάσσης υδάτινα στιγμιαία ειληπάρια
παμμεγίστους Λευιάθαν και σμικρότατα οντάρια,
οφθαλμόν τον τρισμέγιστον
δι' ού ταύτα και άπειρα άλλα εν σοί
τις εποίησε; Σύ;...

Και καπνού αναβαίνονται καμωμένων κλημάτων
ως θυμίαμα εύσομον
προς τον Πλάστην θαυμάτων
εν εσπέρας ευδία
οφθαλμός ο ορών και εισάγων αυτά εν καρδία.
Καπνοδόχος πετρόκτιστος εν μικρά αγροικία
αναθρώσκει καπνόν, τω ξωμάχω το δείπνον
και όνος ορθός βαρυμένος
εις ύπνον -
πάντα ταύτα οφθαλμός ο ορών και εισάγων εντός -
ορά ταύτα πάντα ο άπιστος
αλλ' ούκ εστιν εν αυτώ οφθαλμός.

Χαίρε, δι' εντόμων επικονίασις
σκυταλοδρομία ζωής η αθέλητος
χαίρε, της Σοφίας παμμακάριστον φώς· -
εν αυτώ τοις ορώσιν απιστίας η ίασις.

Χαίρετε, χλωροφύλλης μυριόσχημοι πτέρυγες

χαίρε, ότι εκ του χώματος αναδύονται τέττυγες.

Χαίρε, ότι έν βράχου σχισμή ο σπόρος ανέθαλε -
οφθαλμέ απιστίας οράς; Αλλ' ιδού το, τυφλέ...

Χαίρε, γερανών πετωμένων πυξίς η αόρατος
σημαντήρσιν εν τίσι ο πλούς εν αιθέρι νυκτί ορατός;

Χαίρε, μηρμύκων αυτοφυής η χημεία
του σίτου εν χώμασι δίδουσα προστασίαν τελείαν.

Χαίρε, γεωμετρικόν φυσικόν το θεώρημα -
επί τειχών ο κισσός αυτό στερεοί
και ο Θαλής θεωρεί, θεωρεί
και εν τω βλέμματι αυτού το απόρημα.

Των βοτάνων πρωτογενής ιατρική επιστήμη
εν αυτοίς και εδρέωτο Ιπποκράτους η φήμη.

Χαίρετε, Φύσεως κανόνες αλάνθαστοι
χαίρετε, πετρώνες εν έαρι ως λιμώνες αλάνθιστοι.

Χαίρε, υδρατμών η ανάληψις
του πλίου ανατείλαντος
χαίρε, νυκτός η έναστρος άφιξις
του μεγάλου φωστήρος την σημαίαν του φωτός υποστειλάντος

Χαίρε, Σοφία, την σοφίαν των σοφών συρρικνούσα
χαίρε, γλώσσα της Φύσεως
του Θεού την υπέρτατον σοφίαν υμνούσα.

Χαίρε, ότι εκ του χώματος αναδύονται χρώματα
χαίρε, ότι αποσπώντες οι θάμνοι
φυαλών αοράτων τα πώματα
εξαισία πετώσιν αρώματα.

Ταρταρώδες το Νύν
Αντιφάσεων Πέτραι
Συμπληγάδες εν πάσι!
Πολιτικού δε μη όντος αστέρος
την Σήμερον
παροδήγησις πάσα τους νόες εδήωσε.
Πού δε ο μίτος το φώς της εξόδου δεικνύων;
Αλλ' ιδού, μία και μόνη εν ερήμοις κενού
η κραυγή

ορθοτομούσα, ευαγγελιζόμενη και λέγουσα:
Πρωτογένειαν μάθετε οι κατοικούντες επί γής.
Πρωτογένεσι θεραπεύθητι ψυχή πάσχουσα κόσμου.
Πρωτογενεί νούν ίάσατε.
Σοφίαν αρχέγονον επανεκμάθατε.
Δευτερογενή πάντα εκτιναγμώ εκτινάξατε.
Από σοφών, αρχεγόνων, φυσικών, διδάχθητε.
Εν υδάτι πρωτογενείας εμβαπτίσθητε.

Και ιδού, νουνεχείς, από γης των περάτων
παλλιγγενεσίαν, τη πρωτογενεία, αξιωθέντες
τη Νισύρω βοώσι:

Χαίρε, τα πρώτιστα η μή νοθεύουσα
χαίρε, τ' ανόθευτα η πρεσβεύουσα.

Χαίρε, αυταπόδεικτον, της Φύσεως αξιωμάτων
χαίρε, το εύρημα των ευρημάτων.

Χαίρε, απαστράπτουσα κλείς
αδιεξόδων πάντα διανοίγουσα

χαίρε, αρχέγονον ατραπόν ευτυχίας δεικνύουσα.

Χαίρε, παροπλισμένων ιδανικών η πλευστότης.

χαίρε, υπέργηρως Δωδεκανήσου νεότης.

χαίρε, μιμήσεως προς τελείωσιν κίνητρον

χαίρε, των ψελλιζόντων δειλίαν το φίμωτρον.

Τ

Τάππτες μυριόχρωμοι των λουλουδιών
 από σας από πού ν' αρχινήσω
 την Άνοιξη στη Νίσυρο να τραγουδήσω;

Φτεράκια της άνοιξης ανώνυμα
 στη Φύση επώνυμα
 πετάνε με φούρια βομβίζοντας
 σαν παλαβά
 κι εφόρμούν στα πολύχρωμα λούλουδα
 σ' όλο της ύπαιθρος τον μυρωδάτο περίγυρο
 στις δεκαπάντε τ' Απρίλη στη Νίσυρο.
 Σκαθάρια και ζούδια
 με σκαφίδια πλουμισμένα στη πλάτη
 μπαινοβγαίνουν στις λόχμες της χλόης
 για το ταίρι τους ψάχνοντας
 αμόλυντα κι άμωμα
 βλεποφάνερα ζευγαρώνουνε κάτω απ' τον ήλιο!
 Τον ήλιο της άνοιξης
 της νισύρικιας άνοιξης
 στις δεκαπέντε τ' Απρίλη.

Στις δεκαπέντε τ' Απρίλη στη Νίσυρο
 μέσα σε χρώματα τέτοια
 και σχήματα και ήχους
 ακόμα κι οι πέτρες - να δεσ-
 θέλουν να γράφουνε στίχους!
 Στις δεκαπέντε τ' Απρίλη
 στη Νίσυρο.

(Άνοιξη στις δεκαπέντε τ' Απρίλη στη Νίσυρο
 στις φλεβικές τις θάλασσες προβέζα
 κυτταρική επανάσταση εμβίων όλων
 ομορφιά που με πνίγεις
 όνειρο μες στην εγρήγορση
 πλουμιστό, ευωδάτο, χιλιόχρωμο
 πώς θ' αντέξω - αναστέναξε ο άγγελος -

κοιτώντας σε να μείνω βουβός;
Ζωγραφιά σου δε γίνεται.
(Ένα σχεδίασμα μόνο εγώ θα τολμήσω.)
Κι οι μέλισσες λαχανιασμένες -
συνέχισε να τραγουδά ο άγγελος -
να κουβαλάνε μέλι στις κερύθρες
κι επικονίαση μαζί,
ασύνειδη τη σκυταλοδρομία της ζωής.

Φωταγωγούν τ' απόσκια οι λεμονί ξυνήθρες
τα κίτρινα σε όλη τους την κλίμακα
ανάκατα με τα λιλά τ' αρχέγονα
συμπληρωματικά
πριν από τον Μονέ και τον Βαν Γκογκ
εκατομμύρια χρόνια.

Κιτρινόμαυρη και ραβδωτή αγριομέλισσα
απ' τα χωνάκια τα λιλά
το νέκταρ πως αναροφά!
και δεσ πόσο, ο Ύψιστος σοφά
κολλάει στα ποδαράκια της τη γύρη!
Και τ' άγρια ρόδα τριανταφυλλένια
έντονη παρουσία στις Άνοιξης το πανηγύρι
σε λαχανί περίγυρο
και παπαρούνες κατακόκκινες
σε σμαραγδί γρασίδι - στη θεία τη Νίσυρο!
Και τους αστερισμούς και γαλαξίες για δεσ
λευκοχρισιάστρινες τις μαργαρίτες
και τ' ανθισμένα καντηλέρια των ασφόδελων
μέσα σε χίλιους τόνους καταπράσινο περίγυρο
στη Νίσυρο.

Ρόζ και λιλά "φωνόγραφοι"
στους φράχτες και στο χέρσο το χωράφι
να παίζουνε παλιά νισύρια τραγούδια
και στους κορμούς βελανιδιάς
πατιναρισμένα φύλλα από Χρυσάφι.

Μυριόσχημα τα φύλλα μα και τ' αγριολούλουδα
και τ' "ωρολόι", λουλούδι μοναδικό

κι' οι αιωνόβιοι εδρυάδες
με την ανοιξιιάτικη τους μπέρτα λαχανί θαμπό
Μια έκρηξη χρωματιστή στον κάμπο
στις σπασμάδες
και σε σπηλάδια μισογκρεμισμένα.
Μες στην ανταύγεια της έκκρηξης θα μπώ!
Το χρώμα των ανθών δοξάζει και τα καταφρονημένα.
Παντού εκχύλιση, διάρρηξη, ανάσταση
αναστάσιμη κυοφορία σε πλιόβροχή χρυσή
στις μακρόστενες τούλες χωμάτων απομάχων
στις χαρακιές των βράχων
πολύχρωμη και πολυφωνική
ελπίδα γι' ανανέωση
και τοκετούς φερέλπιδες της Φύσης -
στις δεκαπέντε τ' Απριλιού θ' αντικρύσεις
στη Νίσυρο - σ' όλο το φυσικό περίγυρο.

Διπλή κυοφορία και διπλή ανάσταση
στον τάφο του Χριστού και σ' όλη μας την ύπαιθρο.
Διπλά αναστάσιμα δοξαστικά
να εξακοντίζονται θωρώ
από κάθε δέντρου κλωναράκι
κι' από κάθε μίσχο
κι' από θάμνο κι' από χορταράκι.
Κι' από καρδιές οπού πιστεύουν
στην Ανάστασή Του!
κι ανασταίνονται, εσώτατα μαζί του!

Α! τα μικρά ψευτοπικροραδίκια
πώς το πετάνε το μανταρινί
του λουλουδιού τους άστρο!
Και πώς το κίτρινο του κρόκου οι ζόχοι -
της απιστίας κουρσεύουνε το κάστρο
τα θαύματα χρωμάτων
να! βγαίνουν, δες, μέσ' απ' τα έγκατα χωμάτων.
Κι αναμεσά τους λουλακί, λιλά
τα λιλιπούτεια " μη με λησμόνη"
κάτω απ' τον ήλιο καθαρότατο χλιαρό

στις δεκαπέντε τ' Απριλίου στη Νίσουρο.

Αμέτρητα κι' ανώνυμα αγριολούλουδα
με φύλλα καρδιάσχημα, λογχοειδή
πλατύφυλλα και σε παραλλαγές
σχηματικές
κι αναμεσά τους εξαισία
των αγκαθιών η πράσινη γεωμετρία!
και του αμάραγκου η σταυροβελονιά!

Αγριοπούλια, κελαϊδοπούλια
σε στοργική ανησυχία
φουριόζικα πετούν και κουβαλάνε
άχερα και ζουζούνια στο ραμφί τους
κι' άλλα ταχύφτερα μακριά πετάνε
κι' έχουνε κάτι αλλιώτικο στη φωνή τους.

Στα ξώκλωνα η κουρούνα τη φωλιά της
χοντροπλεγμένη, διαφεντεύει
και τα πιτσιλωτά τ' αυγά της
το εύθραυστο της μέλλον
κρώζοντας πάνω απ'τα παιδιά
που θέλουνε τ' αμάλιαστα παιδιά της...

Κι η πέρδικα στις λόχμες
και στα σύδεντρα, η πλουμάτη
παραλλαγή και παραπλάνηση
τους " μυλωνάδες" δασκαλεύει
ώσπου να γίνουν περδικόπουλα
περδικοπούλες, μάνες, κουτσουάτοι "

Σμάροι, μες στις κουκιές
και μοσχομπιζελιές
οι ακριδόφοι κι' οι ακρίδες
με τα ροδί τους διάφανα τα μεσοφούσινα
καθώς πετάνε
της πέρδικας ωραίες λιχουδιές
και παιδικές - για τις σπιτίσιες πέρδικες - σοδειές.

Κι' οι καρακάξες
πολύχρωμες, πρασινογαλανές
με τις κρωξιές τους τις ξεχωριστές

φωλιές στ' απόγκρεμνα
να προκαλούνε των παιδιών αναρριχητικότητα,
στις δεκαπέντε τ' Απριλιού
ή του Μαγιού
στη Νίσυρο! -

Στο Μαντράκι, στα Νικιά, στον Εμπορειό
στους Πάλους, στο Διαβάτη, στο Παλιόκαστρο
στις Σιώνες, στον Κριό και στις Λειές
στα Μπούκχα, Σκουλουπιάτη, στις Μπλιές,
στ' Αυλάκι και στο Κάτερο και στον Λευκό
και στη μεγάλη για τον Άκωλο Κυλίστρα.
Σ' όλη τη Νίσυρο, σε κάθε της χωράφι
σε κάθε ρούτσουνο και πέτρα και αποστροφή
μια φοβερή ανησυχία, ανώνυμη, σοφή
π' αναζητά και ξέρει το πού θέλει
σε όλο τον υπαίθριο περίγυρο
στις δεκαπέντε τ' Απριλιού
στη Νίσυρο.

Ακόμα κι' οι κουρούνες κι' οι κοράκοι
και οι κουλιανοί
θαρείς και γίναν ανοιχτόχρωμοι -
προς το γαλαζωπό , από μαύρο,
κι' οι χοχλάκοι
στις δεκαπέντε τ' Απριλιού
σε όλο τον υπαίθριο περίγυρο
στη Νίσυρο!

Υ

Ύμνο αντάξιο, Νίσυρος,
 πώς να σου πλέξω;
 Ποιές λέξεις και εικόνες από πού να διαλέξω;
 Να πάρω το κυπαρίσσι γιώτα
 κι' όμικρο την πανσέληνό σου
 και ξί τον τεθλασμένο κεραυνό σου
 κι' ωμέγα τον κόλπο των χοχλάκων...
 Με τέτοιο αλφάβητο ελπίζω κάτι να πετύχω.
 Και να μην έχω με τα δεκανίκια στίχο.
 Μα μουσική για επένδυση από πού να πάρω;
 Κωδωνοκρουσίες των " φωνογράφων"
 της προβέζας φορτίσιμο κρουστά
 του μπάτη το πιανίσσιμο σε αυλό
 τη συναυλία των σπουργιτιών στην "Ηλικιωμένη"
 στα δασύφυλλα της δέντρα
 που δίχως μαέστρο και μπαγκέτα
 χτυπούν αλάθευτα της συμφωνίας το στόχο.

Φ

Φαεσφόρος ανέδου ο ήλιος ¹⁰
 νισυριακός ζωογόνος
 εκ βυθών νισυριακής της θαλάσσης.
 Περιορών δ' εν μεσουρανήματι,
 αρματπλάτης Φαέθων
 την σην ωραιότητα, Νίσυρος,
 εμπνοή πληρωθείς
 αυθορμήτως εβόα:
 Χαίρε, Σειρήν, πρό του πόντου η άδουσα,

πλανωμένους εις γην νισυρίαν εισάγουσα.

Χαίρε, ναυ - αλλοτριώσιν διελθεῖν βουλομένην βυθίζουσα
Συμπληγάδων Υγείας την κίνησιν αλανθάστως ρυθμίζουσα.

Χαίρε, ο αόρατος κρημνωδών λιθοξόος
χαίρε, άγγελος του πετρώνος εώος.

Χαίρε, ο σμαράγδινος ήχος, χλωροφύλλης παιάν,
εάν έχης οφθαλμόν ικανόν τα ένδον οράν.

Χαίρε, κρημνών κερασφόρος ακροβασία
χαίρε, αιγών βοσκουσών κωδωνοκρουσία.

Χαίρε, η πρόσπτωσις του φωτός εν σταγόνη
κρεμαμένη της δρόσου· εν καρδία και κλώνοις.

Χαίρε, ηδύποτον, ζωογόνον πόμα
χαίρε, πρωτογενείας σωφρονέστατον στόμα.

Χαίρε, η κατασπαράζουσα πνευματοβόρα
χαίρε, η ρεμβάζουσα του Φθινοπώρου ώρα.

Χαίρε, αδιανόπτος γεωμετρία ακανθώνων
χαίρε, η εύηχος λαλιά των πετρώνων.

Χαίρε, των εφημέρων, εν έαρι, ανάερος όρχησις
χαίρε, πρωτογενών αληθειών η εκπόρθησις.

Χαίρε, βοσκούντων ευφωνία υπαίθριος
Χαίρε, ουρανοός αισθημάτων ο αίθριος.

Χαίρε βοσκούσης αγέλης εν κλιτύ μεταθετόν ψηφοθέτημα
χαίρε, ότι η εν σοί διαβίωσις θεϊκόν ευεργέτημα.

Χαίρε, εαρινή τροχιά διαττόντων εντόμων

Χαίρε, θέρος πηγάζον ευεξίας εκκύλισιν
χαίρε, ακατορθώτων τολμούσα υπερπήδησιν

Χαίρε, ανιχνευόντων αρχέγονα φαιινή ιχνηλάτις
χαίρε, εγκλειομένων εν άγγχει τηλαυγής στρατηλάτις

Χαίρε, έμφορτον θέρος εκκρηξιγενών αισθημάτων
χαίρε, Ιούλιε ζέων εκ πρωτογενών νοημάτων.

Χαίρε, Αύγουστε πλέων επί του ηλίου κυμάτων.
Χαίρε, δόσις επτάκτινος εσωτάτης ειρήνης

χαίρε, πόσις κρυστάλλινος εαρινής της σελήνης.

Χαίρε, φαιδρότης γαλαξιών πορτοκαλεώνος

χαίρε, σωσσίβιος λέμβος ναυαγούντος αιώνος.
χαίρε, ότι ξενίζουσα ξένον εν ξένη

βοάς: "Πάσιν άδηλος τύχη
και κοινή ειμαρμένη"

Χαίρε, ότι ξενίζουσα αυθορμήτως, Κρατίστη
θυμίαμα εύσομον προσίεις τω Κτίστη.

Χαίρε, ότι πρωτογενεία υμνούσα τον Κτίστην
από ύψους ακούεις:
Νίσυρος, χαίρε αρίστη!

Χώμα νισύρικο, πολυαγαπημένο
χώμα καρπερό, ηφαιστειοπλασμένο
χώμα πούχεις στα σπλάχνα σου
μεγάλη παρακαταθήκη τους προγόνους
νοιώθω την ανασεμιά τους στην ανάσα σου
"βοηθάτε" "στα ξενόφερτα
μη μας αφήστε μόνους"
φωνάζω στο αλώνι του Καμπιού
που δε στραφτοκοπά από τ' άχερα
και τ' άγανα
κι' ούτε ακούω πια τα "όρια των
κι' ο Χριστός στα γόνατά των"
όι! τότε μας ζήλευε κι' ο Όμηρος.

Χώμα νισύρικο!

Η ζύμη της ψυχής τους ήσουν τότες
και τραγουδούσες όταν σε πατούσανε
βαρειά, των τσοπάνηδων οι μπότες.

Τώρα, σαν άγγελος που του μαδήσαν τα φτερά
κάνεις παρέα με άκαρπα, ξερά
και καμένα...

Ωϊμένα!

Μα εγώ το σήμερα θα δρασκελίσω
δεν το αντέχω ... πίσω, πίσω θα γυρίσω
και τις παλιές σου δόξες θα σου τραγουδήσω.

Χώμα νισύρικο, δεν είσαι χώμα
είσαι αλεύρι!
Και από τότε πια που δεν ζυμώνουμε με σένα...
Ωϊμένα!

Ψηλός, αφηλότατος πολιτισμός
Ποιός
σα δέντρο αγλαόκαρπο ανέβηκε
απ' τα νισύρικά χρώματα
σ' αμνημόνευτους χρόνους;
Ποιά σχήματα τάχα, ποιά χρώματα
ποιές ιδέες, ποιό δίκαιο
στης πολιτείας του είχει τα θέμελα;
Ποιάς σοφίας και πείρας απόσταγμα;
Όποια κι' άν ήτανε τούτα
μεγάλους προπάτορες είχαμε!
Εξ όνουχος λένε τον λέοντα
Μα δω έχουμε ολόκληρο "λέοντα"
έχουμε "λέοντες"
περισσότερους απ' τους δυό στις Μυκίνες
και πιό δυνατούς.¹²

Ω

Ω! Όνειρο μες στην εγρήγορση
πλουμιστό, ευωδάτο, χιλιόχρωμο
- πώς θ' αντέχω, αναστέναξε ο άγγελος -
κοιτώντας σε να μένω βουβός;
Ζωγραφιά σου δε γίνεται. Αδύνατο.
Ένα σχεδίασμα μόνο αυτό που ετόλμυσα.

ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ

1. Κορακοειδή ολόμαυρα.
 2. Κόλπος. Η βραχώδης ακτή του, συγκλονιστικό θέαμα.
 3. Χοχλάκοι.
 4. Μας πούνε. Στη Νίσυρο διατηρείται στη λαλιά ακόμα και σήμερα ο αρχαίος τύπος κλίσης ρημάτων: παίζουσι, λέ(γ)ουσι, κλπ. Και ηχητικά το μακρύ - βραχύ: παράδειγμα: Ω! Μαρία ίντα που κάα-μνεις;
 5. Θαλάσσιο πηγάδι. Εκεί παίζαν τα παιδιά τον "κυνη(γ)άρι στη Βουή. Ριψοκίνδυνο παιχνίδι που σήμερα δυστυχώς δεν το τολμούνε.
 6. Πασίγνωστη η θεραπευτική δύναμη των ιαματικών λουτρών της Νισύρου. Σύγχρονη πηγή του Σιλβάμ.
 7. Αυτό γίνεται στην κυριολεξία, κάπου, κάπου.
 8. Ακωλος: Χωρίς πάτο, απύθμενος.
 9. Τεφροδόχος. Οι σύγχρονοι τις χρησιμοποιούσαν σαν ποτίστρες.
 10. "Οι χαιρετισμοί της Νισύρου", γράφτηκαν αρχικά στ' αρχαία. Διατήρησα λίγες σελίδες σαν απόδειξη για τη ζωντάνια της γλώσσας μας, που σήμερα τη φτωχήναμε εγκληματικά.
 11. Έτσι λένε τις σερνικές πέρδικες. "Μυλωνάδες" λένε τα μικρά που ακόμα δεν φτερακίζουν.
 12. Το Παλιόκαστρο της Νισύρου.
- * Οι ταύλες, στη Νίσυρο, σαν αναβαθμοί, δίνουν στις πλαγιές της την "εικόνα", αρχαίου θεάτρου.

ΟΙ
ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ
ΤΗΣ
ΝΙΣΥΡΟΥ

ΤΟΥ
ΝΙΚΟΥ Ι. ΧΑΡΤΟΦΥΛΗ

ΤΥΠΩΘΗΚΕ
ΣΤΗ ΡΟΔΟ
ΤΟΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟ ΤΟΥ 1992
ΣΤΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
"ΤΕΧΝΗ"
Α. ΒΡΑΤΣΑΛΛΗΣ & Υ^ΓΑ Ο.Ε.

TO
THE
LIBRARY
OF THE
CONGRESS
WASHINGTON
D. C.

